

Samarbeid er roten til alt godt

Myndighetenes uttalte ønske om å gjøre noe med tannlegedekningen blir ikke synliggjort i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2003, sa NTFs president, Carl Christian Blich, under åpningen av landsmøtet 10. oktober. Han kunne videre konstatere at trygdebudsjettet for tannbehandling er mer enn fordoblet på et par år, men etterlyste forenkling av systemet. Presidenten var ellers innom temaene moms, drop-out, etterutdanning og medlemsfordeler i NTF i sin åpningstale til landsmøtet, før han etterlyste råd om hva man skal gjøre for å bli hørt av myndighetene hos en som har litt erfaring, fagforeningsspannen eller rampen, Yngve Hågensen.

Utdanning og behov for tannhelsepersonell

– Vi har debattert behovet for tannhelsepersonell helt fra midten av 1990-tallet fordi vi har sett tegn til en gryende nettoreduksjon av antallet tannleger. Den vil for alvor sette inn fra 2007, sa presidenten, og fortsatte: – Sommeren 1999 kom en utredning som tok til orde for en økning i antallet tannlegestudenter på rundt 70 per år. Den samme utredningen sa også at tannpleierne i liten grad kunne erstatte tannlegene på deler av deres arbeidsområde. Denne utredningen synes å ligge i bunnen for norske myndigheters strategi for fremtiden.

– Slik vi i NTF ser det, er det behov for en opptaksøkning på omtrent 30 studenter, og i lys av undersøkelser omkring fremtidens behandlingsbehov, er det meget sannsynlig at tannpleierantallet bør økes. Utredninger som er gjort av bredt sammensatte utvalg i våre naboland, sist i Danmark, men også i Sverige, går inn for samme strategi som vi har hevdet i flere år. Men våre myndigheters prioriteringer står i grell kontrast til dette. Våre naboland har allerede i dag vesentlig flere tannpleiere i forhold til tannleger og planlegger dessuten å øke andelen tannpleiere.

NTFs president, Carl Christian Blich, på talerstolen ved åpningen av årets landsmøte. Foto: Olav Heggø.

Presidenten viste til tall fra Statistisk Sentralbyrå som regjeringen synes å ha som utgangspunkt. – De tallene er upålitelige, hevdet Blich, – fordi det er så mange forutsetninger som ikke er tatt med i beregningene. Hvis man benytter dette materialet uten å ta hensyn til tannhelseutviklingen, blir tallene meningsløse, sa han og fortsatte: – Vi har nylig fått tilgang til en rapport, fra en departemental arbeidsgruppe, som forelå allerede i april. I denne rapporten bygger man på behovstallene fra Tromsø-utredningen, og man foreslår en økning i opptakstallet på 70 tannlegestudenter per år. Samtidig er det ikke foreslått å øke opptaket av tannpleierstudenter. Jeg synes det er ganske utrolig at myndighetene går i stikk motsatt retning av våre råd og anbefalinger, når de må ha observert fraværet av profesjonskonflikt, men tvert imot et samarbeid og enighet mellom tannlegenes og tannpleiernes fagforeninger om en samfunnsnyttig personellsammensetning, sa Blich.

Trygd

I stortingsproposisjonen om statsbudsjettet for 2003 er det foreslått 140 millioner kroner som ekstra stønad til pasienter som allerede har krav på refusjonsberettiget tannbehandling, fortalte Blich. Et nytt såkalt «Tak 2» for kronisk syke og funksjonshemmede med ekstra store utgifter skal omfatte slik tannbehandling, fysioterapi med videre. – Det er ikke lett her og nå å få tak på hvordan den nye ordningen skal fungere, sa presidenten og fortsatte: – Men jeg stiller meg litt tvilende til om denne potten blir brukt opp. Tannlegeforeningen har gående et arbeid omkring trygd og tannbehandling som skal debatteres på årets representantskapsmøte. Jeg tror vi lander på at det må forenklinger til. Dagens system stiller så store krav til begrunnelse at tannlegene må skrive en liten norsk stil hvis pasientene skal få sin stønad. Det er ingen vits i å slåss for mer trygdemidler så lenge systemet er så tungrodd som det er, avsluttet han før han ba om råd med hensyn til hvordan man kan bli hørt av norske myndigheter.

NTF – en spesiell fagforening

Yngve Hågensen var invitert til å holde dagens hovedforedrag. Han syntes det var litt rart å skulle snakke til en fagforening der to tredeler av medlemmene er selvstendig næringsdrivende, men det ble en inspirert og inspirerende innledning, og ikke minst en nyttig historisk gjennomgang fra en gammel ringrev som fortsatt holder stilen. Han undret seg over at det i Norge er hele tre foreninger for tannhelsepersonell, og lurte på hvordan NTF kunne få tid til noe annet, når de arrangerer landsmøte hvert eneste år.

Selv har Hågensen industriarbeiderbakgrunn, og ble aktiv i fagforeningsarbeid som tillitsvalgt i Halden i 1964. Fra 1969 ble det LO-arbeid sentralt, og resten av historien kjenner vi.

Hågensen kunne fortelle at i LO har han alltid sett seg tilbake, for å finne ut hva man gjorde og hvordan man lyktes.

Ikke nødvendigvis for å gjøre akkurat det samme om igjen, men for å se hvilken lærdom historien kunne gi.

Fra fattigdom til privat rikdom

Vi ble minnet om at i 1869 var Norge Europas nest fattigste land, etter Irland. For arbeiderne var livet preget av manglende tillit til arbeidsgivere og myndigheter og kampmidlene var streik og lockout. Den første streiken kom i 1872, og den mest kjente er fyrstikkarbeiderstreiken i 1889. Den gang var det kvinnene som streiket, ikke for å få mer lønn, men for bedre arbeidsmiljø.

Hågensen fortalte videre at hovedvendepunktet kom i 1935, i og med den første hovedavtalen mellom arbeidstakere og arbeidsgivere i norsk arbeidsliv. Dette var grunnloven, som brakte partene fra konflikt til samarbeid. Ikke det at konflikt har vært et ukjent begrep siden, men man fikk en felles grunnleggende forståelse for samarbeid.

– Så kom årene 1940–45, som fikk stor betydning for utviklingen av samarbeidet i etterkrigstiden. Det man i hvert fall kan si om okkupasjonsmakten, er at alle nordmenn ble behandlet likt, sa Hågensen, – uavhengig av sosial status. Direktør og arbeider måtte opptre sammen, mot en felles ytre fiende. Siden har vi utviklet oss til det vi er i dag, via jappefesten på 80-tallet, der slett ikke alle var invitert. Vi har også vært vitne til utviklingen i verden rundt oss, der arbeidsledigheten ikke bare har steget, den har bitt seg fast mange steder.

Og når Hågensen kort skal oppsummere Norge i dag, blir det slik: – Vi er et land med privat rikdom og offentlig fattigdom.

Del kunnskap og arbeid sammen

Hågensen innrømmet at han inntil nylig var uvitende om det faktum at 320 000 nordmenn i 2001 var i en situasjon der de måtte utsette tannbehandling på grunn av dårlig økonomi. Han karakteriserer dette som et velferdsproblem, mer enn et isolert tannhelseproblem. Videre er han usikker på om han er den eneste som ikke var klar over situasjonen, og oppfordrer til mer informasjon for å påvirke politikere og opinionen. Ikke minst det siste. Hågensen oppfordret NTF til å bringe fakta videre, ikke bare til regjering og storting, men til andre organisasjoner som arbeider for velferd Norge, trygghet og rettferdighet.

Olympiasalen på hotell Plaza var fullsatt under åpningen av NTFs landsmøte 2002. Jon Arne Corell satte tonen med tekster av Rudolf Nilsen, før Carl Christian Blich holdt sin tale og Yngve Hågensen sto for dagens hovedforedrag. Innimellom hørte vi toner fra kjeveortoped Leif Linges klaver.

Foto: Olav Heggø.

Og hovedpoenget til Hågensen i et engasjert og springende hovedforedrag blir dermed at felles opptreden gir større innflytelse enn når en og en organisasjon opptre hver for seg.

Stemningsfull landsmøteåpning

Dermed var tonen satt for årets landsmøte. Tonsatt var åpningen også. Ved Jon Arne Corell som passende nok, midt

i Oslo og med LO og det hele til stede, tolket Rudolf Nilsen sine tekster i vakker visefremføring. Steinar Ofsdal fremførte en nykomponert rotfyllingsvals, akkompagnert av kjeveortoped Leif Linge. Videre kunne forsamlingen glede seg over slått «Tannlausen» og andre muntre bidrag fra en morgenfrisk Ofsdal.

Ellen Beate Dyvi

Førsteamanuensis Ellen Berggren ved Det odontologiske fakultet i Bergen mottok NTFs pris for odontologisk forskning og utdanning for sitt arbeide i forskningsgruppen Oral fysiologi, som spenner fra basal sirkulasjonsforskning i tenner, tannfeste og spyttkjertler til ulike betennelsestilstander og tannskader. Foto: Olav Heggø.

Årets Zendiumpris gikk til et prosjekt for forebyggende tannhelsearbeid i Nepal under ledelse av tannpleier Mette Bommen (til høyre). Tannpleierne Inger Rise og Solfrid Sørgerd Saltnes er for tiden i Nepal for å evaluere resultatene av prosjektet så langt. Foto: privat.

Avgåtte hovedstyremedlemmer Liv Lyssandtræ, Oppdal, Haug, Harstad, mottok NTFs hederstegn i sølv for sin innsats i styret. Haug leder nå Troms tannlegeforening, mens Lyssandtræ leder NTFs fagnevnd. Foto: Olav Heggø.

Far og sønn, tannlegene Knut og Halvard Vik, benyttet seg av muligheten til å surfe på Internett på NTFs stand. Foto Gudrun Sangnes

NTFs sekretariat stilte i nye antrekk på årets landsmøte. Fra venstre: Laila Bråten, Karsten K. Langfeldt, Bente Stuveseth, Kristin Aksnes og Tordis Digernes. Foto Gudrun Sangnes.

I samarbeid med Colgate kunne man for første gang tilby barnepass under NTFs landsmøte. Foto: Ellen Beate Dyvi.

Solidox vant prisen for beste stand på Nordendal, mens harpisten Ellen Sejersted Bødtker spilte i foajeen i Spektrum, til beroligende glede for alle som kom og gikk. Glenn Aarstad (bildet nederst til venstre) talte besøgende og passet på at ingen uvedkommende slapp inn. Steinar Ofsdal, Carl Christian Blich, Kari Svendsen, Lars Klevstrand og Kjetil Skaslien underholdt på Oslofesten, (bildet til høyre), og på Kamerataften (bildet nederst til høyre) utgjorde Carl Christian Blich sammen med Knut Klette (til venstre) og Bjørn Mork Knutsen (til høyre) en del av blåsergruppen i tannlegebandet «Hæla i take!». Foto: Ellen Beate Dyvi, Gudrun Sangnes, Øistein Holm Haagensen.

